

Nestátní neziskové organizace (NNO) jako právnické osoby z pohledu zákona číslo 89/2012 Sb., a dalších zákonů.

- Nový Občanský zákoník (NOZ), zákon číslo 89/2012 Sb. Změny u občanských sdružení a organizačních jednotek od 1.1.2014 (zejména dle §§ 118,214,228,402).
- Zánik občanského sdružení a organizačních jednotek podle MV ČR.
- Stanovisko MPSV ke spolkům jako poskytovatelům sociálních služeb.
- Metodika zrušení a likvidace právnické osoby. Novelizováno.
- Archivace dokumentů. Spisový a skartační řád. Opakováno.
- Audit a výroční zprávy nestátních neziskových organizací.
- Kontrolní činnost. Dozorčí rada, revizní komise, revizor atp.
- Pro bono centrum bezplatná právní pomoc neziskovým organizacím.
- Odpovědnost zakladatelů obecně prospěšné společnosti za jednání o.p.s.
- Zákon o statusu veřejné prospěšnosti (výpis z návrhu).
- Příloha: Příklad likvidačního protokolu.

Důležité odkazy:

<http://office.neziskovky.cz/newsletter> Zpravodaj „Svět neziskovek“ měsíčně
www.nrzo.cz Národní rada zdrav. postižených časopis „Mosty“ m.dvorak@nrzp.cz
www.crss.cz Česká rada sociálních služeb uvádí aktuality i videa apod.
www.helpnet.cz možno požádat o zasílání aktualit Info@helpnet.cz
www.econnect.cz možno požádat o zasílání aktualit redakce@ecn.cz
www.mpsv.cz možno požádat o zasílání aktualit info@mpsv.cz
www.isnno.cz Portál Veřejné správy ČR

Důležité publikace:

Sociální zabezpečení 2012 (SAGIT 879) Úplné znění zákonů v sociální oblasti. Bude novela.
Nový občanský zákoník 2013 (SAGIT 900) úplné znění zákona 89/2012 Sb.(139,-Kč).
Zákoník práce 2012 (SAGIT 866) úplné znění ke dni 20.12.2011 (63,- Kč).
Sociální služby a příspěvek na péči (4. vydání) ke dni 1.7.2012 (449,- Kč)..

Doporučené publikace:

Nový občanský zákoník (SAGIT) úplné znění s důvodovou zprávou (690,-Kč).
Archivnictví a spisová služba. (SAGIT 916) Úplné znění ke dni 13.8.2012 (59,-Kč).
Zákon o obecně prospěšných společnostech (2011). Komentář Deverová a kol. (620,-Kč).
Občanské právo pro každého (Wolters Kluwer 2013) komentáře (590,-Kč).

Občanské sdružení SPMP ČR o.s. a jeho organizační jednotky.

Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice, o.s. (SPMP) IČ 00443093 (dříve s názvem Sdružení pro pomoc mentálně postiženým ČR), je občanským sdružením ve smyslu zákona o sdružování občanů číslo 83/1990 Sb., včetně doplňků.

V souladu s článkem IV současně platných Stanov SPMP (registrovaných MV ČR pod číslem VSP/1 – 3724/90-R) má do 31.12.2013 tyto organizační jednotky:

1. Místní organizace (s právní subjektivitou).
2. Okresní, případně městské a obvodní organizace (s právní subjektivitou).
3. Krajské organizace (s právní subjektivitou).
4. Sekce (s právní subjektivitou) a kluby.
5. Zařízení. (Stanovy právní subjektivitu neřeší).

Tyto organizační jednotky podle zákona číslo 227/2009 Sb., měly povinnost zaregistrovat se u MV ČR, což málokterá udělala a jsou registrovány pouze u ČSÚ, u Ministerstva financí v Rejstříku ekonomický subjektů a u Finančních úřadů.

Podle Nového Občanského zákoníku, zákona číslo 89/2012 Sb., bude občanské sdružení SPMP ve smyslu §214 zapsaným spolkem s pobočnými spolky podle §228. To znamená, že organizační jednotky: místní, okresní, městské, obvodní, krajské organizace a sekce mohou být pouze pobočnými spolky (pokud se nerozhodnou jinak, pro jinou formu).

Podle odst. §229 NOZ vznikají tyto pobočné spolky dnem zápisu do veřejného rejstříku (jaké údaje tam budou muset být určí rejstříkový zákon potažmo soudy). Podle §229 odst.2 podává návrh na zápis hlavní spolek (u SPMP asi sekretariát).

Zařízení SPMP, pokud se z nich nestaly obecně prospěšné společnosti podle zákona 248/1995 Sb., se mohou transformovat pouze na zapsané ústavy podle §402 NOZ. Jako ústavy však již nebudou mít na SPMP organizační vazbu, jako ji nyní nemají osamostatněné obecně prospěšné společnosti.

Závěry autora článku (který se omlouvá, pokud jsou výše uvedená ustanovení některým posluchačům známa):

- a) organizační jednotky, které nevyvíjejí činnost, nebo pracují formálně by měly zvážit, zda se nezrušit v souladu se stanovami ještě do konce roku, než budou registrovány u rejstříkových soudů. Pak bude likvidace složitější.
- b) Současná Společnost SPMP by měla specifikovat, kdo bude „matkou“ tj. kdo bude zapsaným spolkem SPMP v souladu s ustanovením NOZ.
- c) Bylo by vhodné urychleně začít pracovat na znění nových stanov SPMP a přípravu registrace u rejstříkového soudu jak spolku, tak pobočných spolků.

Jinými slovy: není pravdou, že přeměnou občanského sdružení na spolek se téměř nic nemění. Do třech let je nutno splnit všechna ustanovení NOZ jak podle §118 (právnícké osoby), tak podle výše citovaných ustanovení o spolcích a ústavech.

Zkratky: NOZ (Nový Občanský zákoník), ČSÚ (Český statistický úřad), MV ČR (Ministerstvo vnitra) "

Zánik občanského sdružení (organizační jednotky) podle Ministerstva vnitra ČR

Zánik občanských sdružení a jejich organizačních jednotek řeší MV ČR pouze do 31.12.2013 a pak předávají tuto databázi soudům. Jak k předání dojde, zatím nikdo neví. V každém případě MV ČR vyřeší všechny žádosti o zánik a zrušení IČ organizací, které do konce roku dostanou. Jak budou řešit zánik soudy po 1.1.2014 neví.

Není třeba posílat žádosti s předstihem. Pokud někdo bude končit až 31.12. stačí žádost poslat začátkem prosince. MV ČR vydávat potvrzení dříve nebude (a je nutno o zpětné potvrzení v žádosti požádat!). K žádosti není třeba nic přidávat. Stačí napsat datum zániku, a který orgán (podle čeho) o zrušení rozhodl.*)

Pokud již někdo žádost o zánik k 31.12. zaslal, čeká na vyřízení u MV ČR ke dni 31.12. Není třeba ji zasílat znovu (*raději se však přesvědčit*). Zánik občanských sdružení a zánik organizačních jednotek řeší na oddělení sdružování MV ČR dvě pracovnice, každá zvlášť.

MV ČR zajistí zrušení IČ i u Českého statistického úřadu a Ministerstva financí v Rejstříku ekonomických subjektů. Není třeba tedy ČSÚ a MF informovat zvlášť. Pokud organizační jednotka není v databázi MV ČR (zapomněla se tam zaregistrovat – to je možno zjistit na webu MV ČR), nevádí. MV ČR ji dodatečně zaregistruje a zruší.

Pozor na nebezpečí zrušení IČ před úplnou likvidací sdružení či organizační jednotky. Po zrušení už nemůže nic konat, neexistuje!

*) Podle článku XIII odst.3 stanov SPMP ČR organizační jednotku zrušuje ten, kdo ji založil. Není třeba, aby vrcholný orgán (Republikový výbor) s tím vyjádřil souhlas mimo těch jednotek, které sám (jako bývalý Ústřední výbor SPMP) založil. Jsou to zařízení Hvozdy, Dana, Sedlec, Chotěšice. Ostatní zařízení byly zakládány většinou jejich Okresními organizacemi (dříve Okresními výbory). Podle upraveného §9 zákona o sdružování zákonem č.227/2009 to organizační jednotky mohou udělat.

Stanovisko MPSV ke spolkům jako poskytovatelům sociálních služeb

S účinností od 1. 1. 2014 se stane účinným nový občanský zákoník, ve kterém je uvedeno, že sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za spolky. V poslední době se na MPSV obracejí někteří poskytovatelé s dotazy, jak bude po 1. 1. 2014 MPSV přistupovat ke spolkům jako poskytovatelům sociálních služeb, respektive zda MPSV připravuje novelu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, která by spolkům znemožnila poskytování sociálních služeb. K těmto zbytečným obavám MPSV sděluje následující:

- stejně jako dosud, tak i nadále nebude zákon o sociálních službách vylučovat právnické osoby s jakoukoliv právní formou při registraci sociálních služeb,
- právní forma poskytovatele sociálních služeb také není a nadále nebude rozlišovacím kritériem při poskytování dotací,
- spolky mohou být zaměstnavateli, tudíž bude i nadále možné, aby spolek naplňoval svůj záměr skrze své zaměstnance, kteří nemusejí být členy spolku.

Autor: Odbor 22 Poslední aktualizace: 4.7.2013

Metodika zrušení a likvidace právnické osoby,
nezapsané u rejstříkového soudu.

Novelizováno

1. Pokud se právnická osoba (dále jen „organizace“) rozhodne ke zrušení, musí postupovat v souladu se svými stanovami a také obecně platnými předpisy.
2. V praxi to většinou znamená, že návrh předkládá zakladatel organizace na zasedání nejvyššího orgánu podle stanov (zpravidla na konferenci, členské schůzi apod.) s potřebným počtem členů, kteří mohou zrušení a likvidaci schválit.
3. Usnesení z tohoto zasedání musí být vyhotoveno písemně a podepsáno (s ověřenými podpisy) podle stanov statutárním orgánem (správní radou, výborem jmenovaným v registrační listině apod.). K usnesení se přiloží přítomnými členy podepsaná presenční listina.
4. Obsahem usnesení by mělo být:
  - a) Datum a druh jednání, při kterém došlo k rozhodnutí.
  - b) Rozhodnutí o zrušení, důvody, datum zrušení a den vstupu do likvidace.
  - c) Úkol ke zpracování účetní závěrky a daňového přiznání.
  - d) Úkol dozorčí radě (revizní komisi apod.) k závěrečné revizi či auditu.
  - e) Jmenování a zplnomocnění likvidátora (jméno, datum narození a adresa) a stanovení jeho odměny.
5. Před zahájením likvidace by měla organizace vyúčtovat všechny dotace, granty a vyřešit případné pohledávky, aby ulehčila likvidátorovi práci.
6. Ideální je, když organizace dočerpá finanční prostředky, zruší účet u banky a podá Finančnímu úřadu přiznání k dani z příjmu s účetní závěrkou. Zruší registraci u Finančního úřadu (a DIČ) a vyžádá souhlas s výmazem. ve smyslu § 238 zákona číslo 280/2009 Sb. Tiskopis žádosti je na internetu. Zruší všechna živnostenská oprávnění, smlouvy s dodavateli i s uživateli služeb aj. Z toho důvodu je nejlepším termínem zrušení 31.12. a vstup do likvidace 1.1.
7. V případě, že rušené organizaci vydala „střechová“ organizace registrační list jako své organizační jednotce, je nutno zaslat jejímu výboru usnesení o zrušení s tím, že vezme tuto skutečnost na vědomí.
8. Zrušení a likvidaci právnické osoby je třeba zveřejnit v Obchodním věstníku (dvakrát). Od té doby se k názvu organizace připojují slova „v likvidaci“.
9. Povinnosti likvidátora
  - f) Převzít dokumentaci včetně účetnictví. Připravit archivaci v souladu se zákonem číslo 499/2004 Sb.
  - g) Zlikvidovat finanční, movitý a nemovitý majetek. Zrušit smlouvy apod.
  - h) Vyřešit personální záležitosti (pokud byli zaměstnanci či dobrovolníci).
  - i) Dořešit pohledávky a závazky, případné soudní spory a nesrovnalosti.
  - j) Udělat účetní závěrku ke dni ukončení likvidace.
  - k) Zpracovat zprávu likvidátora (likvidační protokol) o ukončení likvidace.
  - l) Zaslat zprávu likvidátora a vrátit registrační list střechové organizaci.
  - m) Zaslat zprávu likvidátora MV ČR s návrhem na výmaz z rejstříku a zrušení IČ (pokud to není v pravomoci střechové organizace),
10. Organizace by ještě měla vypracovat poslední výroční zprávu, ve které mimo předepsaných náležitostí (účetní závěrky, vyhodnocení projektů apod.) zveřejní zprávu likvidátora, zprávu revizní komise a také poděkování dárčům.

Zrušení nadace, nadačního fondu a o.p.s. a výmaz z rejstříku je složitější **Viz VZOR**

Archivace dokumentů

Co je nezbytné skladovat a kdy je co možné přesouvat do oblastních archivů?

Legislativní rámec archivace účetních dokladů určují zejména:

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
- zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon o účetnictví nařizuje obecně pro většinu účetních dokladů lhůtu 5 let pro jejich úschovu. Výjimkou je účetní závěrka a výroční zpráva, uložená po dobu 10 let. Zákon dále stanovuje povinnosti spojené s uschováním účetních dokumentů, konkrétně pak paragraf §33 odst. 3, který určuje, na koho a kdy přecházejí tyto povinnosti.

Společně pak se **zákonem o organizaci a provádění sociálního zabezpečení** představují právní předpisy pro další účetní záznam, a to mzdové listy. Zákon říká, že zaměstnavatelé jsou povinni uschovávat mzdové listy nebo účetní záznamy o údajích potřebných pro účely důchodového pojištění po dobu 30 kalendářních roků následujících po roce, kterého se týkají. V praxi bývá tato lhůta pochopitelně nejvíce problematická. Povinnosti zaměstnavatelů jsou dále uvedeny přehledně na stránkách ČSSZ.

Zákon o dani z přidané hodnoty přikazuje plátcům uchovat všechny daňové doklady nejméně po dobu 10 let. Po celou dobu nese taky plátce odpovědnost za věrohodnost původu dokladů a neporušitelnost a čitelnost jejich obsahu.

V příloze zákona o archivnictví a spisové službě je uveden přehled dokumentů, vzniklých z činnosti právnických osob zapsaných v obchodním rejstříku, které jsou povinni uchovávat a umožnit z nich výběr archiválií. **Jedná se konkrétně o tyto dokumenty:** zakladatelské dokumenty, statuty, stanovy, jednací řády, organizační řády a schémata, dokumenty o přeměnách právnických osob, dokumentace o zrušení a zániku, protokoly a zápisy z jednání statutárního orgánu a dozorčího orgánu, zprávy dozorčího orgánu, zápisy z valných hromad s přílohami, zápisy z porad vedení, výroční zprávy, zprávy o auditu, mimořádné inventarizace majetku při vzniku, dělení nebo likvidaci, smlouvy o převodu vlastnického práva k nemovitostem, účetní závěrky.

Zákoník práce předepisuje zaměstnavateli povinnost uschovat vnitřní předpis po dobu 10 let ode dne ukončení doby jeho platnosti.

Sbírka listin je součástí obchodního rejstříku. Jedná se vlastně o veřejně přístupnou složku zákonem určených dokumentů vztahujících se k subjektu zapsanému do obchodního rejstříku. Zejména jde o dokumenty vztahující se k založení společnosti, jmenování statutárních orgánů, výročním ekonomickým výkazům, přeměnám společností atd., blíže popsané v §38i obchodního zákoníku.

V souvislosti s archivací firemní dokumentace je velmi důležité ujistit se, že obsah dokladu časem nevymizí, aby nedocházelo k nepříjemnostem. Právní systém myslí již i na tyto případy, např. daňové zákony nabízí podnikatelům možnost uchovávat daňové doklady také v elektronické podobě. Při opatření elektronického dokladu elektronickým podpisem s časovým razítkem má stejnou váhu jako listinný originál.

Svět neziskovek 8/2012 /zkráceno
(upravený článek Informačního střediska „Mikuláš“)

Kontrolní činnost

SPMP ČR o.s. v článku X stanov ukládá, že všechny organizace (místní, okresní, krajské) musí mít zvolenou tříčlennou revizní komisi. V malých (?) organizacích může být jen jeden „revizor“. Nejvyšší kontrolním orgánem je pak pětičlenná Republiková kontrolní a revizní komise, která kontroluje hospodaření a také činnost nižších stupňů revizních komisí a vydává pro ně závazné pokyny; zasedá čtyřikrát do roka.

„Náplní revizní komise je kontrola hospodaření, dodržování stanov, organizačního a jednacího řádu a plnění usnesení, návrhy opatření k nápravě zjištěných nedostatků, předkládání zpráv příslušnému orgánu o výsledcích kontrolní činnosti, přešetřování stížností, podnětů a oznámení.“ *(Doslovná citace odstavce 4 článku X)*

***

Zákon o o.p.s. číslo 248/1995 Sb.

Dozorčí rada

§ 15

- (1) Obecně prospěšná společnost zřizuje jako svůj kontrolní orgán dozorčí radu.
- (2) Dozorčí rada je nejméně tříčlenná. Počet jejích členů musí být dělitelný třemi. Členové dozorčí rady volí ze svého středu předsedu, který svolává a řídí jednání dozorčí rady.

§ 16

- (1) Dozorčí rada
  - a) přezkoumává řádnou a mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu obecně prospěšné společnosti,
  - b) nejméně jedenkrát ročně podává zprávu řediteli a správní radě o výsledcích své kontrolní činnosti,
  - c) dohlíží na to, že obecně prospěšná společnost vyvíjí činnost v souladu se zákony a zakládací listinou obecně prospěšné společnosti.

***

Nový Občanský zákoník č.89/2012 Sb.

Kontrolní komise

§ 262

(1) Zřídí-li stanovy kontrolní komisi, vyžaduje se, aby měla alespoň tři členy. Neurčí-li stanovy jinak, volí a odvolává členy kontrolní komise členská schůze. Určí-li stanovy, že členy kontrolní komise jmenuje nebo odvolává statutární orgán, nepřihlíží se k tomu.

(2) Neurčí-li stanovy další omezení, není členství v kontrolní komisi slučitelné s členstvím ve statutárním orgánu spolku ani s funkcí likvidátora.

§ 263

Kontrolní komise dohlíží, jsou-li záležitosti spolku řádně vedeny a vykonává-li spolek činnost v souladu se stanovami a právními předpisy, nesvěří-li jí stanovy další působnost. Zjistí-li kontrolní komise nedostatky, upozorní na ně statutární orgán, jakož i další orgány určené stanovami.

***

Zákon o veřejné prospěšnosti (v návrhu)

podmiňuje zápis statusu ta právnická osoba, která má mimo jiné „zřízený kontrolní orgán právnické osoby“. Více činnost nespécifikuje.

Audit a výroční zprávy

Audit je nepovinný jen pro některé nestátní neziskové organizace (NNO). Některé ho zpracovávají povinně a další povinně za určitých podmínek. (*Poznámka k o.p.s. viz § 19 zákona 248/1995 Sb.**). Všem ale za nesplnění povinnosti hrozí sankce podle §37, odst. 1, písm. f) zákona o účetnictví, kdy nesplnění povinnosti ověřit účetní závěrku auditorem je pokutováno 3% z hodnoty tzv. brutto aktiv, tzn. bez odpisu a opravných položek. Jistotu, do které skupiny patříte, získáte přečtením zákona upravujícího chod vaší organizace a také § 20, odst. 1, písm. e) zákona číslo 563/1 991 Sb. o účetnictví.

Finanční audit má v ČR externí podobu a je prováděn členy Komory auditorů (KA). Povinností auditora je ověřit nejen účetní závěrku, ale také výroční zprávu, a to před jejím zveřejněním. Vyloučeno není ani operování dalších skutečností podle zvláštních právních předpisů. Posláním a smyslem auditu je vyjádřit názor nezávislé, kvalifikované osoby na věrohodnost účetních výkazů zveřejněných vedením účetní jednotky. Auditor ověřuje, zda údaje věrně zobrazují stav majetku a závazků, finanční situaci a výsledek hospodaření v souladu s pravidly předepsanými účetními předpisy. Názor auditora má dostatečnou vypovídací schopnost pouze a jenom ve spojení s úplnou účetní závěrkou, ke které se vyjadřuje. Vyjádření auditora zvyšuje, případně snižuje důvěryhodnost účetní závěrky. Výsledkem auditu je zpráva auditora. Vyjadřuje jeho názor, zda informace uvedené v účetní závěrce podávají věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky a dále zda je výroční zpráva v souladu s účetní závěrkou.

Audit – vizitka vaší organizace. NNO jsou financovány jak z veřejných rozpočtů, tak z peněz fyzických a právnických osob, které se rozhodly vložit své soukromé prostředky do konkrétní činnosti, aniž by očekávaly, že jim tento vklad přinese finanční zisk. Je tedy zřejmé, že audit neslouží jen potřebám vlastní organizace, ale především k informování veřejnosti. Při vědomí následků zveřejnění výsledku kontroly odrazuje od zkreslování či falšování údajů, čím působí jako prevence. Audit jako způsob nezávislého ověření výsledku organizace napomáhá kontrolovat vývoj v organizaci a je jistou garancí pravdivosti klíčových údajů. Dá se říci, že audit zvyšuje důvěryhodnost kontrolovaného v očích potenciálních dárců a výsledek auditu může ovlivnit další chování těchto subjektů. Audit, jako nezaujatá zpráva o výsledcích hospodaření a činnosti organizace, je vizitkou předanou ve chvíli, kdy se dárcé rozhoduje kam směřovat dar, aby nedošlo k jeho zneužití.

Eva Flossmannová Informační středisko Mikuláš, o.p.s. /Svět neziskovek 5/2013

***) Účetnictví a výroční zpráva o.p.s.**

§ 19

(1) *Obecně prospěšná společnost je povinna ve svém účetnictví důsledně oddělit náklady a výnosy spojené s doplňkovými činnostmi, náklady a výnosy spojené s obecně prospěšnými službami a náklady a výnosy nepatřící do předchozích skupin a spojené se správou obecně prospěšné společnosti.*

(2) *Řádnou a mimořádnou účetní závěrku musí mít ověřenu auditorem obecně prospěšné společnosti, které*

a) jsou příjemci dotací nebo jiných příjmů ze státního rozpočtu, z rozpočtu obce, případně z rozpočtu jiného územního orgánu nebo od státního fondu, jejichž celkový objem přesáhne v účetním období, za něž je účetní závěrka sestavována, jeden milion Kč, nebo

b) ve výši čistého obrátu překročily deset milionů Kč.

Výroční zprávy různých právnických osob ve znění platných právních norem

- Občanská sdružení. Zákon o sdružování občanů číslo 83/1990 Sb., osnovu výroční zprávy neupravuje. Občanská sdružení ji tedy mohou vydávat v souladu se zákonem číslo 563/1991 Sb. o účetnictví (§21). Ale zákon platí obecně pro všechny výroční zprávy.
- Nadace a nadační fondy mají osnovu stanovenou jak v zákoně 227/1997 Sb., tak v zákoně číslo 89/2012 tj. v novém Občanském zákoníku (§358 an.). Podle něho ji mají upravenou i nové právnické osoby, budoucí Ústavy (§416).
- Obecně prospěšné společnosti mají pevně stanovenou osnovu v zákoně číslo 248/1995 Sb. (resp. novele číslo 231/2010 Sb.) v §21. Viz výpis.

Nadace, nadační fondy a obecně prospěšné společnosti mají povinnost zveřejnit zprávu ve sbírce listin rejstříkového soudu elektronicky na portálu www.justice.cz. Je také vhodná registrace a zveřejnění na portálu Veřejné správy ČR (to platí i pro občanská sdružení). Zveřejnění na vlastním webu a vytištění potřebného množství výtisků je samozřejmostí.

Výroční zpráva je tedy oficiálním dokumentem každé organizace (společenské i obchodní). Výroční zpráva by měla také obsahovat i kontakty, rozhodnutí správní rady, trvale platné informace ap. Výroční zprávu by měl zpracovat statutární orgán, schválit správní rada a přezkoumat dozorčí rada. Soulad výroční zprávy s účetní závěrkou ověřuje auditor.

Výpis ze zákona 231/2010 Sb. § 21 Výroční zpráva obecně prospěšné společnosti

kromě náležitostí stanovených zákonem upravujícím účetnictví (č.563/1991 Sb.) musí obsahovat také informace o

- a) činnostech uskutečněných v účetním období v rámci obecně prospěšných služeb a doplňkové činnosti a jejich zhodnocení,
- b) lidských zdrojích,
- c) výnosech v členění podle zdrojů;
- d) vývoji a stavu fondů k rozvahovému dni (§19 zákona 563/1991 ve znění 492/200 Sb., 353/2001 Sb., 437/2003 Sb.)
- e) stavu majetku a závazků obecně prospěšné společnosti k rozvahovému dni a o jejich struktuře;
- f) celkovém objemu nákladů v členění na náklady vynaložené pro plnění obecně prospěšných služeb, pro plnění doplňkových činností a na vlastní činnost společnosti, včetně nákladů na mzdu ředitele a na odměny členů správní a dozorčí rady
- g) změně zakladací listiny a změně ve složení správní a dozorčí rady či osoby ředitele, k nimž došlo v průběhu účetního období.

Komentář

Výroční zpráva obecně prospěšné společnosti a její zveřejnění v rejstříku o.p.s.

Výroční zpráva obecně prospěšné společnosti musí být nově zakládána do sbírky listin rejstříkového soudu. Tato povinnost, založená tzv. „velkou novelou“ zákona 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech, platí až pro výroční zprávu za účetní období počínající v roce 2011 – typicky tedy pro kalendářní rok 2011, ale také pro tzv. hospodářské roky, které v tomto roce počínají (např. od 1. března 2011 do 29. února 2012). Výroční zprávy za předchozí účetní období se do sbírky listin nezakládají. Obecně prospěšná společnost je povinna výroční zprávu založit do sbírky listin nejpozději 6 měsíců po skončení účetního období (zpravidla tedy do 30. Června).

Na rozdíl od rozšířené představy nelze již výroční zprávu zaslat soudu ve fyzické (papírové podobě). Jediným přípustným formátem pro předání je elektronický formát PDF.

Existují tři cesty, jak tento soubor soudu doručit, a to:

- a) „fyzickou“ poštou na nosiči CD, nebo
- b) elektronickou poštou (e-mailem) na adresu soudu
- c) prostřednictvím datové schránky

Upozorňujeme, že soudu není třeba zvlášť předávat účetní závěrku – zaprvé tato povinnost není pro obecně prospěšné společnosti zákonem vůbec stanovena a zadruhé účetní závěrka je zpravidla součástí výroční zprávy, a to včetně výroku auditora, pokud společnost auditu podléhá.

PDF soubor s výroční zprávou musí splňovat následující podmínky:

- a) musí se jednat o jeden vícestránkový dokument, nikoli o více dokumentů
- b) maximální velikost souboru nesmí přesáhnout 150 kB na stránku
- c) celková maximální velikost souboru nesmí překročit 8 MB. Větší soubory je třeba předávat na CD, nebo skrze datovou schránku.

Pokud obecně prospěšná společnost svou výše popsanou povinnost nesplní, hrozí jí dle § 22 zákona o obecně prospěšných společnostech ztráta daňových zvýhodnění pro rok, v němž k tomuto nesplnění došlo (zde se jedná o všechna daňová zvýhodnění), i pro rok následující (zde již jen zvýhodnění podle zákona o dani z nemovitostí).

Svět neziskovek 2012-07 Mgr. Petr Vít

Výroční zpráva o činnosti školy

Vyhláška MŠMT číslo 15/2005 Sb.

§ 7 Obsah a zpracování výroční zprávy o činnosti školy

(1) Výroční zpráva o činnosti školy obsahuje vždy:

- a) základní údaje o škole, jimiž jsou název, sídlo, charakteristika školy, zřizovatel školy, údaje o vedení školy, adresa pro dálkový přístup, údaje o školské radě,
- b) přehled oborů vzdělání, které škola vyučuje v souladu se zápisem ve školském rejstříku,
- c) rámcový popis personálního zabezpečení činnosti školy,
- d) údaje o přijímacím řízení nebo o zápisu k povinné školní docházce a následném přijetí do školy,
- e) údaje o výsledcích vzdělávání žáků podle cílů stanovených vzdělávacími programy a podle poskytovaného stupně vzdělání včetně výsledků závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek a absolutorí,
- f) údaje o prevenci sociálně patologických jevů,
- g) údaje o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků,
- h) údaje o aktivitách a prezentaci školy na veřejnosti,
- i) údaje o výsledcích inspekční činnosti provedené Českou školní inspekcí,
- j) základní údaje o hospodaření školy,
- k) údaje o zapojení školy do rozvojových a mezinárodních programů,
- l) údaje o zapojení školy do dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení,
- m) údaje o předložených a školou realizovaných projektech financovaných z cizích zdrojů,
- n) údaje o spolupráci s odborovými organizacemi, organizacemi zaměstnavatelů a dalšími partnery při plnění úkolů ve vzdělávání.

(2) Výroční zpráva o činnosti školy se zpracovává za období předcházejícího školního roku, s výjimkou základních údajů o hospodaření školy, a do 15. října se předkládá školské radě ke schválení. Po schválení školskou radou zasílá ředitel školy výroční zprávu do 14 dnů zřizovateli a zveřejní ji na přístupném místě ve škole.

***

Výroční zpráva podle návrhu zákona o statusu veřejné prospěšnosti

§ 3 (1) Právo na zápis statusu má právnická osoba,

- e) **kteřá má ve sbírce listin uveřejněnu výroční zprávu alespoň za dvě účetní období předcházející dni podání žádosti o zápis statusu, obsahující kromě náležitostí stanovených jiným právním předpisem upravujícím účetnictví**
  1. přehled o všech zdrojích příjmů právnické osoby a jejich použití na veřejně prospěšnou činnost nebo svůj další rozvoj,
  2. přehled nákladů na vlastní správu a mzdy včetně počtu zaměstnanců a dobrovolníků podle jiného zákona k poslednímu dni uplynulého účetního období,
  3. souhrnnou sumu tří nejvyšších ročních příjmů členů voleného orgánu, zaměstnanců nebo dobrovolníků za uplynulé účetní období obdržených v souvislosti s působením v právnické osobě.

Odpovědnost zakladatelů obecně prospěšné společnosti za jednání OPS

Konkrétní odpovědnost zakladatelů je vymezena zejména v §4 zákona č.248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPS“).

Z této úpravy vyplývá, že ve věcech souvisejících se založením OPS za ni do jejího vzniku jedná její zakladatel. Je-li zakladatelů více, jednají společně nebo ten z nich, který byl k tomu písemně zmocněn. Závazky z tohoto období přecházejí na OPS okamžikem jejího vzniku, OPS ale může do tří měsíců odmítnout takové závazky, které jí brání naplnit účel, pro něž byla založena. V takovém případě potom za nepřevzaté závazky odpovídá zakladatel, popřípadě zakladatelé společně a nerozdílně. Jinak je ale pravdou, že zakladatelům žádnou další konkrétní odpovědnost ZOPS neukládá.

Odpovědnost za případnou škodu se týká ředitele jako statutárního orgánu společnosti a členů správní rady, na tyto osoby se vztahuje úprava § 10 odst. 5 ZOPS, podle které jsou povinni vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře a zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení by mohlo způsobit OPS škodu. V případě pochybností, zda člen správní rady či ředitel jednal s péčí řádného hospodáře, musí tyto osoby prokázat, že s péčí řádného hospodáře jednaly. Ti členové správní rady, kteří společným jednáním způsobili OPS porušením povinností při výkonu funkce škodu, odpovídají za tuto škodu společně a nerozdílně.

Ujednání mezi ředitelem či členem správní rady a OPS vylučující nebo omezující odpovědnost člena správní rady za škodu je neplatné. Na závěr doplním, že dotaz byl zodpovídan v mezích ZOPS, nikoliv s ohledem na případné další právní předpisy a souvislosti.

Ing. Zdeněk Morávek UNES Svět neziskovek 2013/08

Nový občanský zákoník bude zatím bez zákona o statusu veřejné prospěšnosti

Senát na své schůzi dne 12. září 2013 zamítl zákon o statusu veřejné prospěšnosti. I když tak zákon spadl pod stůl, neohrozí to účinnost nového občanského zákoníku. Ten zatím může existovat bez zákona o statusu veřejné prospěšnosti. Budoucnost ukáže, jak se k tomuto zákonu postaví nová vláda a parlament po říjnových předčasných volbách. Asociace veřejně prospěšných organizací ČR považuje zamítnutí zákona o statusu veřejné prospěšnosti za velkou prohru všech, kteří dlouhodobě usilují o transparentní neziskový sektor. Předložený zákon stanovoval určité podmínky, které by měly neziskové organizace splňovat, aby mohly být považovány za transparentní a mohly získat status veřejné prospěšnosti – například zveřejňování výroční zprávy a tří nejvyšších příjmů v organizaci. Na status mohly být v budoucnu také navázány případné benefity.

V důsledku rozhodnutí Senátu bude ale veřejně prospěšnou každá organizace, která to sama o sobě prohlásí (podle § 146 nového občanského zákoníku). Například ve statutu.*) Argument, že by soudy nebyly schopné zvládnout posuzování žádostí o udělení statusu*) veřejné prospěšnosti, považujeme za zástupný. Na vytvoření zákona o statusu veřejné prospěšnosti pracovaly od poloviny minulého roku ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti desítky neziskových organizací. Rozhodnutím senátorů přišlo mnoho let hledání konsenzu vniveč.

Svět neziskovek č.10/2013

Zákon o statusu*) veřejné prospěšnosti – výpis z návrhu

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon upravuje podmínky, za kterých má veřejně prospěšná právnická osoba (dále jen „právnická osoba“) právo na zápis statusu veřejné prospěšnosti (dále jen „status“) do veřejného rejstříku, práva a povinnosti právnické osoby se statutem a některé otázky spojené s odnětím statusu.

(2) Status nelze zapsat právnické osobě veřejného práva.

§ 2

Podmínky pro rozhodnutí soudu o právu na zápis statusu

(1) Právo na zápis statusu má právnická osoba naplňující znaky veřejné prospěšnosti, která

- a) v zakladatelském právním jednání určí, že
  1. předmětem hlavní činnosti je veřejně prospěšná činnost,
  2. právnická osoba vyplatí společníkovi, jehož účast na právnické osobě zaniká, jako jeho vypořádací podíl nejvýše peněžní vyjádření hodnoty předmětu jeho vkladu do základního kapitálu v době jeho splacení,
  3. výše podílu na likvidačním zůstatku je nejvýše peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu v době jeho splacení a zbylý likvidační zůstatek nabídne likvidátor právnické osobě se statutem s obdobným účelem,
  4. se zřizuje kontrolní orgán právnické osoby; to platí i pro pobočný spolek podle občanského zákoníku a právnickou osobu založenou registrovanou církví a náboženskou společností a evidovanou podle zákona upravujícího právní poměry církví a náboženských společností (dále jen „pobočný spolek“), žádá-li o status pobočný spolek samostatně a hlavní spolek nebo církev či náboženská společnost jej nemá.
- b) vykonává podnikatelskou činnost pouze jako vedlejší činnost výlučně pro podporu své hlavní činnosti; to neplatí pro sociální družstvo podle jiného právního předpisu,
- c) nerozděluje zisk po zdanění osobě, která je jejím zakladatelem, společníkem nebo členem, členem jejího orgánu nebo jejím zaměstnancem, ani osobě jim blízké, ledaže se jedná o nadaci se smíšeným účelem; nadace se smíšeným účelem může rozdělit nejvýše třetinu zisku po zdanění osobám a způsobem určeným v zakladatelském právním jednání,
- d) předloží listiny dle § 9 odst. 1 písm. a) až d) alespoň za 2 účetní období předcházející dni podání návrhu na rozhodnutí o právu na zápis statusu,
- e) má vypořádány vztahy s veřejnými rozpočty a která nemá evidován nedoplatek u orgánů Finanční správy České republiky nebo orgánů Celní správy České republiky, nedoplatek na pojistném a na penále na všeobecné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,

(2) Právo na zápis statusu má pouze právnická osoba, které nebyl v posledních 5 letech status odňat.

(3) Podá-li právnická osoba návrh na rozhodnutí o právu na zápis statusu do 1 roku od svého vzniku, namísto listin uvedených v odstavci 1 písm. d) předloží

- a) předpokládané zdroje svých příjmů a předpokládaný způsob jejich použití na veřejně prospěšnou činnost nebo další rozvoj právnické osoby,
- b) předpokládané náklady na vlastní správu a mzdy včetně předpokládaného počtu zaměstnanců a dobrovolníků,
- c) předpokládanou souhrnnou sumu 3 nejvyšších ročních příjmů členů voleného orgánu, zaměstnanců nebo dobrovolníků v souvislosti s působením v právnické osobě.

***) Slovníček**

Status = právní postavení osob či organizace, posice osoby v právním či sociálním ohledu. Například status quo je nynější stav, status quo ante je předešlý stav atp.

Statut = zákon, vyhláška, pravidla, stanovy atp. (Z latinského statutum – ustanovení)

Podmínky zprostředkování pro bono služeb v rámci Pro bono centra

V ý p i s

Těmito podmínkami se řídí Pro bono centrum, zapojené nestátní neziskové organizace žádající o zprostředkování pro bono právních služeb i partnerské advokátní kanceláře

Základní podmínky

Pro bono právní pomoc poskytují spolupracující advokátní kanceláře. Pro bono centrum právní pomoc neposkytuje, pouze jí zprostředkovává. Pro bono centrum negarantuje, že pro bono právní pomoc bude zajištěna, a to ani pokud bude požadavek přijat ke zprostředkování.

O přijetí požadavku ke zprostředkování rozhoduje koordinátor Pro bono centra. Na zařazení do systému zprostředkování není právní nárok. Pokud není požadavek přijat, informuje koordinátor neprodleně žadatelem nestátní neziskovou organizaci.

Pro bono právní pomoc je poskytována ve stejné kvalitě, jako právní pomoc placená. Zprostředkování pro bono právní pomoci je prováděno bezplatně.

Kdo může využít služeb pro bono centra

Na Pro bono centrum se mohou obracet výhradně nestátní neziskové organizace

- **s právními problémy svých nemajetných (nízkopříjmových) klientů** (z kapacitních důvodů nemůže centrum přijímat požadavky jednotlivců, kteří nespolupracují s jinou neziskovou organizací)
- **se svými vlastními právními problémy např.:**
  - sepsání či revizi smluv,
  - pracovně-právní poradenství,
  - pomoc při sepisování/revizí stanov,
  - daňové poradenství,
  - komparativní právní výzkum,
  - přípravu právních analýz nebo připomínkování/kritika právních analýz,
  - zastupování v řízení před Ústavním soudem, Evropským soudem pro lidská práva (právní výzkum, soupis stížností, amicus curie dopisů apod.),
  - jinou formou právní pomoci.

Zahájení spolupráce

Podmínkou využívání služeb centra je to, že NNO podepíše prohlášení o tom, že souhlasí s těmito podmínkami zprostředkování pro bono právních služeb. Prohlášení je k dispozici na internetu.

Jednotlivé požadavky na zprostředkování právní pomoci pro sebe či pro své klienty zadává NNO prostřednictvím internetových formulářů dostupných na www.probonocentrum.cz v sekci formuláře ke stažení.

Příklad likvidačního protokolu

Nadační fond SPMP ČR „Rodiče dětem“ v likvidaci
IČ 604 47 087
Praha 8, Karlínské náměstí 12

Městskému soudu v Praze
osobně

Věc: **likvidační protokol - zpráva likvidátora**

a návrh na výmaz z nadačního rejstříku vedeného Městským soudem
v Praze oddíl N vložka 107

1. Správní rada Nadačního fondu SPMP „Rodiče dětem“ (dále jen „fondu“) se na svém zasedání 3.2.2012 rozhodla zrušit fond ke dni 31.3.2012. Jmenovala likvidátorem JUDr. Josefa Veselého.

Důkaz „Usnesení z mimořádného zasedání správní rady“

2. Souhlas se zrušením fondu vyslovil zřizovatel, Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením (dále jen „SPMP“), na svém zasedání dne 29.3.2012.

Důkaz „Souhlas se zrušením fondu a archivací dokumentů“

3. Oznámení vstupu do likvidace bylo zveřejněno v Obchodním věstníku v čísle 13/2012 a 15/2012.

Důkaz „Potvrzení o zveřejnění objednávky zn. 412576“

4. V nadačním rejstříku vedeným Městským soudem v Praze byl vstup do likvidace zapsán 14. března 2012.

Důkaz „Výpis z nadačního rejstříku N vložka 107“

5. Finanční prostředky fondu byly vyčerpány způsobem odpovídajícím statutu Nadačního a účet číslo 1651935349/0800 byl zrušen.

Důkaz „Oznámení změn a výpis z účtu ke dni 5.3.2012“

Příklad likvidačního protokolu

6. Ke dni 31.3.2012 bylo zpracováno závěrečné přiznání k dani z příjmů s předepsanými přílohami a předáno 2.4.2012 Finančnímu úřadu v Praze 8, který vydal 6.4.2012 Rozhodnutí správce daně se souhlasem s výmazem z obchodního rejstříku.

Důkaz „Rozhodnutí ze dne 6.4.2012“

7. Dozorčí rada přezkoumala 29.3.2012 přiznání k dani a provedla revizi hospodaření za rok 2012. Zároveň vydala závěrečnou zprávu; nezjistila nedostatky.

Důkaz „Závěrečná zpráva dozorčí rady“

8. Zřizovatel fondu, SPMP ČR převzal 29.3.2011 do archivu v sekretariátu na Karlínském náměstí č.12 veškerou dokumentaci fondu za období jeho existence.

Důkaz „Předávací protokol do archivu SPMP ČR“.

9. Nadační fond SPMP ČR „Rodiče dětem“ v likvidaci:

- a) má vypořádány všechny závazky i pohledávky,
- b) nemá a neměl ani v minulosti žádný nemovitý či drobný movitý majetek,
- c) nemá a neměl ani v minulosti žádné pracovníky, funkci vykonávali bezplatně dobrovolníci,
- d) ke dni ukončení likvidace nemá soudní, ani jiné právní spory.

Závěr:

Likvidace proběhla podle platných právních norem. Likvidátor navrhuje uskutečnit výmaz Nadačního fondu SPMP ČR „Rodiče dětem“ v likvidaci z nadačního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze oddíl N vložka 107.

Přílohy:

Příloha 1: Usnesení z mimořádného zasedání správní rady - 1 list.

Příloha 2: Souhlas SPMP se zrušením fondu a archivací dokumentů (originál) - 1 list.

Příloha 3: Potvrzení o zveřejnění objednávky zn. 412576 - 1 list.

Příloha 4: Výpis z nadačního rejstříku N vložka 107 - 1 list.

Příloha 5: Oznámení změn a výpis z účtu ke dni 5.3.2012 – 1 list.

Příloha 6: Rozhodnutí Finančního úřadu v Praze 8 ze dne 6.4.2012 (originál) – 1 list.

Příloha 7: Závěrečná zpráva dozorčí rady ze dne 29.3.2012 (originál) – 1 list.

Příloha 8: Předávací protokol do archivu SPMP ze dne 29.3.2012 (originál) – 1 list.

V Praze dne 7. května 2012

JUDr. Josef Veselý
likvidátor

Presentaci připravilo občanské sdružení

Posláním

tohoto občanského sdružení je poskytovat vzdělávací, poradenský, organizační a zprostředkovatelský servis osobám s handicapem, jejich asistentům a organizacím.

***

Autorem presentace je JUDr. Josef J. Veselý, předseda správní rady, který působí v neziskových organizacích od roku 1984, v humanitárních organizacích osob s handicapem pak od roku 1992. Pracoval na pozici finančního manažera Sdružení pro pomoc mentálně postiženým ČR, ředitele Nadačního fondu „Rodiče dětem“, právníka veřejného opatrovnictví a sociálního pracovníka Ústavu sociálních služeb v Praze. Podílel se na zakládání, transformaci a likvidaci občanských sdružení, nadací a nadačních fondů i obecně prospěšných společností, na zpracování standardů kvality sociálních služeb, stanov, výročních zpráv, metodik a podobných dokumentů. Řešil problémy veřejného opatrovnictví a problémy odebírání či navracení způsobilosti k právním úkonům. Pořádal semináře, přednášky a kurzy pro pracovníky v sociálních službách a dobrovolníky ze sociální oblasti. Vedle článků publikovaných v různých časopisech, vydal osm oborových sborníků k sociální práci.

Ve správní radě HANDICAP LYCEA Praha o.s. dále působí Ilona Hrušková, ředitelka Domova Ráček o.p.s. pro osoby s mentálním postižením a Ing. Iveta Pešková, předsedkyně sdružení vozíčkářů PROSAZ o.s. Informace naleznete také na webových stránkách

www.hclpraha.cz, www.domovracek.cz, www.prosaz.cz.